

Kelemen Zoltán versei elé

Rilke írja, hogy harmincéves kora után már mindenki felelős az arcáért. Talán nem hamisítom meg a rilkei gondolatot, ha hozzáteszem: ezt az arcot húsz és harminc közt kell megteremtelnünk, ekkor kell határozottá tenni a vonásait, különben nem lesz miért felelnünk – azután. Természetesen, a költői arcról beszélek, amelyet a versek – bármilyen esetlegesek, szétfolyóak is még – rögzíthetnek igazán, nem a képiro masinák, s azért a versek, mert nem a pillanatnak (vagy az örökkévalóságnak?) kimerevítve, hanem mozgásában: mosolyaival, fintoraival, nyugtalanul futkosó tekintetével mutatják fel az arcot, a folyton változót, mégis egyetlent, összetéveszthetlent – a költőét. Azaz: jelen esetben egy fiatal költőét, a huszonöt éves Kelemen Zoltánét, aki még nem az arcáért felelős, hanem azért, hogy azt az egyetlen, csak őhöz tartozó arcot véglegessé alakítsa.

Most leginkább a szeme látszik: az Ószövetségben és a Jelenések Könyvében kavargó látomásokra szegzett komor tekintete, amely a kamasz kiábrándultságától a felnőtt férfi szikár illúziótlanságáig ível. Kelemen Zoltán nem kitalálja a látomásait, hanem mintegy rájuk mutat (néha bizony hiányzik is a „kitaláltság”), s amikor azt írja: „szemem kirakatüveg mögötte / tűzvész tombol és gyíkok röpködnek a / júdeaiak könnyezve nézik az új kenyér halálát...”, mintha híradófilmet látnánk – a CNN közvetíti ilyen szenttelenül a boszniai vérengzéseket. „Hamuból kell megalkotnunk magunkat” – írja máshol ez a nagyon fiatal és nagyon kétségbeesett költő, akinek felnőttkora körül városok égnek, a verssoraiba is átcsapó lángokkal, s így folytatja: „mert ami egyszer már elégett az még egyszer nem ég el”, s mint eddigi élete és költői léte legfontosabb tanulságát, addig ismételve, amíg kérdés nem lesz belőle: „még egyszer nem ég el?”

Mennyi fájdalom és mennyi – bárha titkolt – reménykedés van ebben a kérdésben! Az előttem/előttemek járók nevében, akik szintén csak kérdezni tudtak, s mára a kérdéseikből is kifogytak, mit mondhatnék erre? Csak ennyit: ki tudja, Zoltán, ki tudja?

Baku István

KELEMEN ZOLTÁN

Biblia

*elhalasztottuk a kivégzést és a virágokat
szemem kirakatüveg mögötte
tűzvész tombol és gyíkok repülnek a
júdeaiak könnyezve nézik az új kenyér halálát
tudják mi ez gyerekek ülnek a koraesti
országúton szemük ártatlanul vörös a
pernyeesőtől kicsit
magasabban illés és észaiás ül a rét felett
észaiás hegedül illés pásztorsípján fűz bele
lágyabb dallamokat egy*

*bátyafokon álló kisfiú hallgatja őket aranyszőke
haja lebeg a szélben a tengerre
gondol mely megfestette a kisgyerekek szemét
s szétszórt ajdulások hevernek szanaszét fehérek
mint a napszitta csontok a
botcsinálta istenség tanújelei húsból
és égből való szózat amihez bárki odamehet hallgatni még sok
emberöltőn át mi pedig
elszalasztottuk a halált bár a virágok még itt vannak*

Angyal

J. J. emlékének

*álmok gyúlnak arcodon
részes angyalkám
szikrát vet hangodon a téli szerelem
mint könnyű fekete madár
halálraítélt karámokból és égő
sakktablákból gondollak és földbeszúrt temetőkből
a keleti parton
miközben hatalmas fehérre támadsz
szeretettel lángoló fénykép
vagy mint könnyű fekete madár
suhanása az összehúzott szemű őszi napsütésben
savas szerelem és tél figuráink elmenekültek
mondj miért nem másznak vissza a szavak megölni őket túl
kevés
a téli alkonyatban suhanó fekete madár szárnycsapása fejedelmi
szikrát vet szemedben éneklő hajadban*

ŐSZ

*Ezen az estén mindenki berúgott
Mindenki berúgott
És mindenki magányos volt
„Ősz” – mondták az emberek
Láttam az autót
Ronda színe volt és ott állt
Lent a sárban
A halál angyala azért nem jött el
Ezen az éjszakán
Mert ő is tökrészeg volt*

Temetés

Menjünk el egymás temetésére
 Én a gyertya te a holló
 Nézzük a sárgás agyagos rögöket ahogy esnek az apró
 koporsóra mint a hóesés
 A kártya figurái állnak ott könnyszirmot pergetve
 Cinkelt arcukon
 A kedves figurák és
 Ez az évszak amely olyannyira kedvező
 Megemeled a kávéscsészét az asztal másik oldalán
 Ez olyan mint a halál
 úgy esik a hó a nyakunkba mint a kártyalapok
 Felettünk tapossák a földet

Hamu

Áginak

„Hamuból kell ruhát csinálni magunknak” mondta egy barátom
 „mert ami egyszer már elégett az még egyszer nem ég el”
 Ami egyszer már elégett az még egyszer nem ég el Ami egyszer
 már elégett az még egyszer nem ég el?

„Hamuból kell világot teremteni magunknak” mondom én neked
 „mert ami egyszer már elégett az még egyszer nem ég el”

Látod már egy virág ég és
 Sűrű szürke hó permetez
 Szakadatlan világégés
 Nem hiszed már hogy vége lesz

Lezuhan a nap az égről
 Teste véres minden este
 És egy acélszürke ég dől
 Minden nap az emberekre

„Hamuból kell megalkotnunk magunkat” mondod te nekem
 „mert ami egyszer már elégett az még egyszer nem ég el”
 Ami egyszer már elégett az még egyszer nem ég el Ami egyszer
 már elégett az még egyszer nem ég el?